

Miesten välinen tasa-arvo, litteroitu audiohaastattelusta

Haastattelijana Timi Saukkoriipi, haastateltavana Tampereen yliopiston sukupuolentutkimuksen yliopistonlehtori Hanna Ojala.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Sukupuolentutkimuksen yliopistonlehtori Hanna Ojala, miten tällaiset miehet, jotka ei välttämättä toista näitä perinteisiä piirteitä, mitä miehisyyteen on liitetty, otetaan vastaan muiden miesten keskuudessa?

Hanna Ojala

No mä luulen, että siinä on ajassa tapahtuvia muutoksia, että suomalaisessa yhteiskunnassa on tapahtunut aika paljon vapautumista ja moninaisuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä. Eli aika paljon riippuu siitä myös, että missä niinku ympäristössä tai kontekstissa ihminen liikkuu, että miten hänet vastaanotetaan, jos hän ei toista sen tavanomaisella tavalla ajateltua sukupuolta.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Miten sitten miehet ylipäättään suhtautuu maskuliinisuuteen tai perinteisiin miesihanteisiin?

Hanna Ojala

No siinä on aika paljon sukupolvittaista eroa, että nykynuoret miehet on siinä mielessä paljon laajempia oman maskuliinisuuden tekemisensä kanssa. Esimerkiksi pukeutumisen ja meikkaamisen osalta sekä liikkumisen ja elehtimisen osalta ne rajat siitä, että mikä on feminiinistä ja mikä maskuliinista, niin ei ole enää niin tarkkoja. Eli tota. Nuoret miehet on vapaampia. Harjoittaa maskuliinisuutta niinku monella tapaa. Sitten taas ikääntyneet miehet saattaa olla enemmän kiinni sen vuoksi, että he on elänyt paljon suljettumassa yhteiskunnassa siinä, että mikä on on miehistä ja soveliaista miehille. Niin heillä ne on paljon tiukemmat ne rajat.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Nykyään puhutaan kaiken lisäksi paljon myös siitä, että nuoret miehet on paljon konservatiivisempia kuin ennen. Vaikuttaako tää myös tähän, miten ajatellaan tällaisista aiheista, jotka on perinteisesti liitetty miehisyyteen?

Hanna Ojala

No se voi olla. Kulttuurissa tapahtuu niinku usein näissä normeissa ja jotenkin sellaisissa ajattelutavoissa semmoista heiluriliikettä, että ensin mennään niinku sinne

vapautumisen suuntaan ja sitten tulee vastavoima, joka vetää taas sitten semmoiseen tiukempaan suuntaan. Ja nyt ollaan selvästi, jos globaalistikin katsotaan, menossa enemmän semmoiseen konservatiivisempaan suunta. Ja niin voi olla myös, että nuorten miesten kohdalla saattaa nyt korostua vähän konservatiivisemmat arvot, mutta sekin riippuu taas siitä vähän, että missä päin ollaan. Ollaanko maalla, ollaanko kaupungissa, onko kyse niinku työväenluokkaisesta vai keskiluokkaisesta viiteryhmästä. Eli myös niinku tavallaan se meidän tapa hahmottaa maailmaa ottaa nykyään huomattavasti enemmän huomioon sitä kontekstuaalisuutta. Eli meillä ei ole vain yksittäisiä tiettyjä arvoja Suomessa ja kaikki noudattaa niitä, vaan että meillä on hyvin moninaisia arvoja ja riippuu siitä mihin ryhmään kuuluu, minne päin niinku oletetaan olevan kallellaan sitten.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Onko toksinen maskuliinisuus lisääntynyt viime vuosina vai onko tässä menty parempaan suuntaan?

Hanna Ojala

Toksisella maskuliinisuudella tarkoitetaan yleisesti sitä, että semmoiset perinteiset miehisyyteen liittyvät ominaisuudet ja arvot on haitallisia. Että jos ajatellaan semmoista, niin kun konservatismiin nousua, johon liittyy ne semmoiset hyvin tiukat kategoriset arvot; koti, uskonto ja isänmaa, mikä on naisen ja miehen asema tässä? Niin toki se saattaa näyttäytyä siltä, että se on nyt lisääntynyt, ja myös ihmisten äänestyskäyttäytymisessä esimerkiksi näkyy. Mutta se on vaikea sanoa, että onko se oikeasti lisääntynyt vai onko se vaan saanut enemmän näkyvyyttä esimerkiksi mediassa. Ja myös, että puhutaan paljon kuplista, että ihmiset elää omissa kuplissaan. Niin se voi olla niinku tavallaan sitä sen kuplautumisen tuottamaa harhaa.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Aiheuttaako toksinen maskuliinisuus tai miehisyyden tiukat raamit tällaisille miehille, jotka ei toista näitä perinteisiä piirteitä, paineita?

Hanna Ojala

Joo aiheuttaa. Mä luulen, että se aiheuttaa paineita vähän kaikille. Ilman muuta se tuottaa paineita heille, jotka ei toista näitä perinteisiä maskuliinisuuksia. Siis sillä tavalla, että heidän täytyy suhtautua tai jotenkin tulla sinuiksi sen asian kanssa, että heitä voidaan huomauttaa niistä ei-perinteisen maskuliinisuuden piirteistä ihan missä tahansa he kulkee, eli siinä vaaditaan tosi paljon sitä varmuutta siitä omasta identiteetistä, että jaksaa sen potentiaalisen huomatuksi tulemisen ja huomautettavaksi tulemisen arjessa. Mutta sitten toisaalta, niin myös he, jotka niinku tavallaan huomauttelee tästä ei-perinteisyydestä, eli itse toistavat ehkä sitä perinteistä maskuliinisuutta, niin myös heillä on paineita siitä, että he pystyy sitten itse

pysymään siinä perinteisen mieheyden kehyksessä. Eli ei sekään itsestään tule. Meidän täytyy muistaa, että sekä perinteistä että ei-perinteistä mieheyttä toistetaan ihan samalla lailla.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Onko tää sama ilmiö havaittavissa myös naisten ja feminiinisuuden välillä?

Hanna Ojala

On joo, siis se sama konservatiivisuus koskettaa myös naisia ja feminiinisyyksiä, mutta naisten osalta sukupuoleen liittyvä vapautuminen on tapahtunut paljon aiemmin kuin miesten osalta. Eli asiat, jotka nyt alkaa vasta miehille olla mahdollisia, niin on ollut naisille aiemmin mahdollisia, että esimerkiksi nainen on voinut aiemmin paljon vapaammin toistaa myös semmoisia maskuliinisia piirteitä: esimerkiksi pukeutumisessa ja elehtimisessä ja harrastusvalinnoissa, ja myös ammattivalinnoissa. Miehet vasta on niinku saavuttanut sitä sen tyyppistä vapautumista tässä viimeisten vuosikymmenten aikana.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Vaikuttaako tää naisten sukupuolinen vapautuminen myös siihen, että miten naiset kohtelevat sitten toisiaan verrattuna siihen, miten miehet kohtelevat toisiaan?

Hanna Ojala

Toki vaikuttaa, tää on kyllä jälleen kerran siitä kontekstista kiinni. Eli meillä on ihan varmasti sellaisia naisyhteisöjä, joissa siihen millä tavalla ollaan nainen, niin suhtaudutaan hyvin tiukkarajaisesti, mikä on sallittua ja mikä ei. Ja sitten taas on sellaisia naisyhteisöjä, joissa tavallaan ei ole niitä rajoja, että kaikki on sallittua ja hyväksyttyä eikä kauheasti kysellä, että miksi sä nyt noin teit?

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Uskotko, että miehet uskaltavat olla omia itsejään.

Hanna Ojala

Osa uskaltaa, osa ei. Eli miehiltä se, että uskaltaa aidosti toteuttaa sukupuolta sellaisella tavalla kuin haluaa, niin se vaatii enemmän uskallusta, koska ne rajat on miehille tiukemmat.

Toimittaja Timi Saukkoriipi

Kohtelevatko miehet toisiaan yhdenvertaisesti vai onko mies miehelle karhu?

Hanna Ojala

Miesten välillä on eroja. Me puhutaan intersektionaalisuudesta eli siitä, että vaikka kaikkia yhdistää se, että olisi tavalla tai toisella mies, niin meillä on muita sellaisia eroja, kuten yhteiskuntaluokka tai ikä, joka sitten tulee vaikuttamaan siihen mukaan. Esimerkiksi mä itse olen tutkinut vanhoja miehiä, niin se miten vanhuus kyseenalaistaa sitä, että miten on mahdollista toistaa niitä miehisenä pidettyjä asioita, niin se vanhuus tekee osan asioista mahdottomiksi. Silloin vanhemmat miehet kokee, että heitä ei pidetä miehinä enää samalla tavalla kuin ennen. Eli siis miesten keske on myös niinku syrjintää, hierarkioihin asettamista, huonompana ja parempana pitämistä.